

PRVO OPAZOVANJE BRADATE SOVE *Strix nebulosa* V SLOVENIJIFirst observation of the Great Grey Owl *Strix nebulosa* in Slovenia

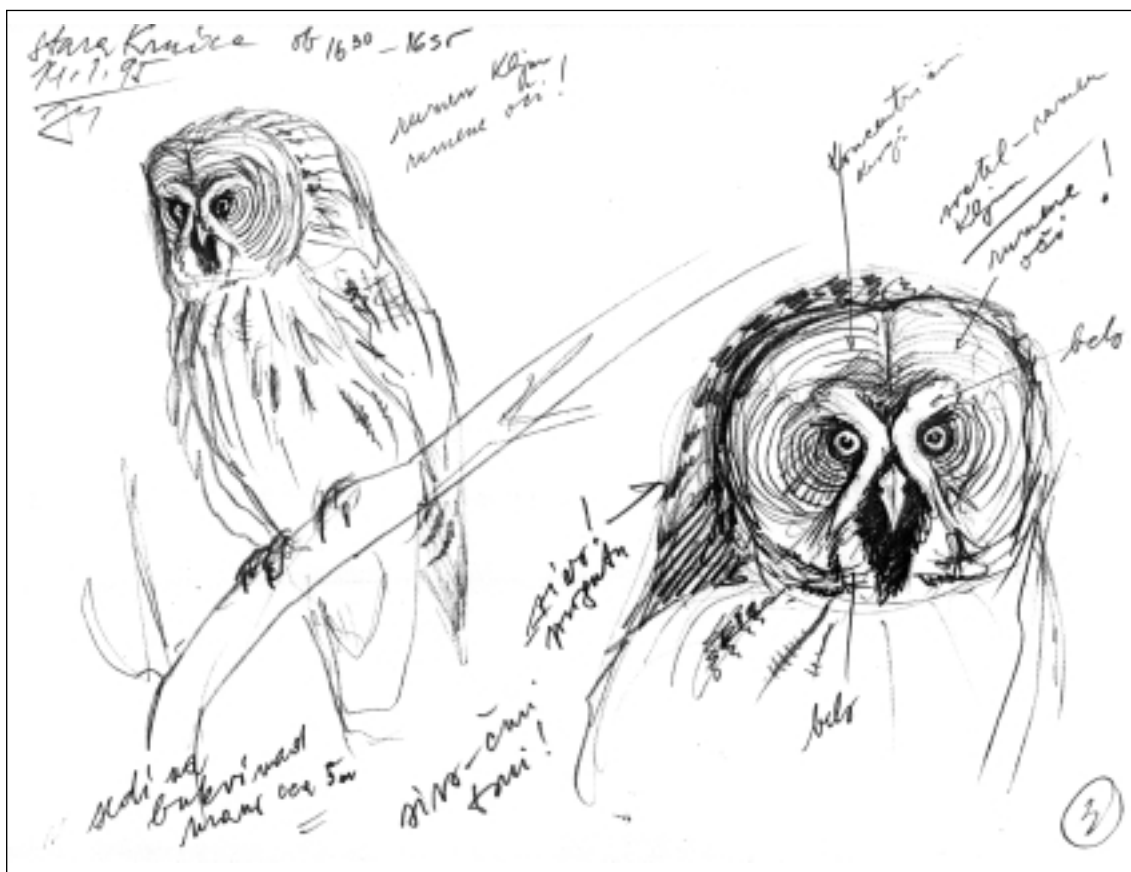
JURIJ MIKULETIČ

Kromberška cesta 14, SI-5000 Nova Gorica

Bradata sova *Strix nebulosa* pripada, tako kot kozača *Strix uralensis*, sibirskemu favnističnemu tipu in je cirkumpolarno razširjena od severa Evrope prek Sibirije do severnega dela severne Amerike (MIKKOLA 1983). Imenovani avtor in DOBRYNINA (1994) označujeta bradato sovo kot nomadsko vrsto, ki se lahko pojavlja tudi invazijsko. V Evropi so to verjetno osebk, ki prihajajo iz Rusije, vendar je z izjemo severne Evrope drugod po Evropi malo podatkov o opazovanju te sove vrste. V Sloveniji bradata sova še ni bila opazovana, zato je spodaj opisano opazovanje

Komisija za redkosti označila kot prvo opazovanje te vrste v Sloveniji (SOVINC 1997) glede na opis, ki je že bil objavljen (MIKULETIČ 1995).

Popoldne dne 14.01.1995 sem se zadrževal v Stari Krnici v Trnovskem gozdu (gozdarski oddelek št. 67/b). Stara Krnica leži na južnem robu Trnovske planote. Podolgovato dolino pokrivajo opuščeni travniki, ob njenem robu pa stoji opuščena gozdarska koča. Travnike obdajata na eni strani mešan bukoveleov gozd *Abieti-Fagetum*, na drugi pa smreke *Picea abies*. Travnike ne kosijo že leta, zato jih zaraščajo

Slika 1: Terenska skica bradate sove *Strix nebulosa* (J. Mikuletič)

Figure 1: Field sketch of Great Grey Owl *Strix nebulosa* (J. Mikuletič)

smreke in malinovje. Vreme je bilo jasno, dokaj hladno, pihala je slaba burja. Na travnikih je ležal sneg. Ker lovska preža ni bila več uporabna, sem se namestil ob mladi bukvi med mladimi smrekami in dobro zavarovan pred mrazom začel opazovati okolico. S seboj sem imel vabnik, ki oponaša zajčji vek in cviljenje miši. Približno po desetih minutah sem opazil, da je na drugo stran doline priletela sova in se usedla vrh smreke, visoke kakih šest metrov. Čudno se mi je zdelo, da je priletela pri belem dnevu in se namestila na samem vrhu drevesa. Z daljnogledom sem jo opazoval z razdalje kakih 150 metrov. Glede na barvo, velikost in vedenje se mi je zdela nekam nenavadna. Takoj sem izključil možnost, da bi to bila lesna sova *Strix aluco*. Bila je prevelika, prevelika pa tudi za kozačo *Strix uralensis*, ki tudi gnezdi v Trnovskem gozdu in sem jo že večkrat opazoval. Barva je bila siva brez primesi rjavih odtenkov, sicer pa močno grahasta. Tudi sama oblika sove je bila dokaj nenavadna – velika skoraj kot velika uharica *Bubo bubo*, z bolj okroglo glavo in daljšim repom. Upal sem, da bo priletela bliže, da bi si jo ogledal in morda celo skiciral. Še nekajkrat sem poklical z oponašanjem cviljenja miške. Sova se je takoj odzvala in poletela proti meni. Pristala je ob bukvi, ob kateri sem sedel. Od mene je bila oddaljena kakih pet (5) metrov. Šele tedaj sem ugotovil, za katero sovo sploh gre. Glava je bila okrogla s svetlimi rumenimi očmi (lesna sova in kozača imata temne oči), obrazna maska s črnimi koncentričnimi krogi, nad očmi pa so bile dobro vidne bele »obrvi« in temna lisa pod kljunom. Sova je sedela na veji kakih deset minut. Ni se me bala, gledala je in obračala glavo ter iskala miš. Imel sem dovolj časa, da sem si jo dodobra ogledal in tudi na hitro skiciral; blok za skiciranje me vedno spremlja na mojih tudi neslikarskih pohodih (slika 1). Ker se miška ni več oglasila in sem se sovi najbrž tudi jaz zdel nenavaden, je odletela tja, od koder je priletela, in se usedla vrh smreke, tako da sem jo lahko opazoval z daljnogledom še nekaj časa.

Ob prihodu domov sem takoj preiskal literaturo, da bi se prepričal, ali sem res videl sovo, za katero sem domneval, da sem jo. Našel sem jo v priročniku *Die Vögel Europas* (Paul Parey). Tokrat mi je bilo skoraj žal, da nisem imel s seboj fotoaparata, da bi sovo slikal (a tega tako ali tako nikoli ne nosim s seboj), saj je bilo dovolj svetlo in tudi razdalja še primerna za skiciranje. Poreklo opazovane ptice ni znano. Glede na zaupljivo vedenje pa obstaja možnost, da je prišla iz ujetništva.

Povzetek

V Trnovskem gozdu (Z Slovenija) je bila 14.01.1995 opazovana bradata sova *Strix nebulosa*. Gre za prvo opazovanje vrste v Sloveniji. Poreklo sove ni znano, možno pa je da izvira iz ujetništva. Sova je podnevi privabilo v neposredno bližino opazovalca oponašanje cviljenja miši s pomočjo vabnika.

Summary

On January 14th 1995, a Great Grey Owl was being observed at Trnovski gozd (W Slovenia) – the first observation of this owl species in Slovenia. Its origin is not known, although it is quite possible that it came from captivity. The owl was at daytime attracted into the immediate vicinity of the observer with the recording of a squeaking mouse.

Literatura

- DOBRYNINA, I. N. (1994): Seasonal movements of owls (Stigiformes) in the Baltic region based on ringing data. *The Ring* 16 (1-2): 75-83
- MIKKOLA, H. (1983): *Owls of Europe*. T & A D Poyser, London.
- MIKULETIČ, J. (1995): Opazoval sem bradato sovo. *Lovec* 5: 208.
- SOVINC, A. (1997): Redke vrste ptic v Sloveniji v letu 1995. *Acrocephalus* 18 (84): 151-156.